

Рішення
разової спеціалізованої ради ДФ 83.051.2025
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Анна Олегівна Ракитська, 1997 року народження, громадянка України, освіта вища. Закінчила у 2020 році Одеський національний університет імені І. І. Мечникова за спеціальністю «Облік і оподаткування» (ОС – магістр), у 2018 році Одеський національний університет імені І. І. Мечникова за спеціальністю «Облік і аудит» (ОС – бакалавр). З 2020 року є здобувачкою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 – Економіка. Успішно виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, м. Одеса від «20» травня 2025 року № 1038-18, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Ірини ЛОМАЧИНСЬКОЇ, доктора економічних наук, професора, проректора з науково-педагогічної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Рецензентів – Ольги ГОРНЯК, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Наталії ТЮХТЕНКО, доктора економічних наук, професора, професора кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Офіційних опонентів – Людмили ШИМАНОВСЬКОЇ-ДІАНИЧ, доктора економічних наук, професора, завідувачки кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі;

Вікторії РУДЕНКО, доктора економічних наук, доцента, професора кафедри фінансів, банківської справи та страхування Вінницького

навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету,

на засіданні «05» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Анни РАКИТСЬКОЇ на підставі публічного захисту дисертації «Механізм активізації розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в національній економіці» за спеціальністю 051 – Економіка.

Дисертацію виконано в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова, м. Одеса.

Науковий керівник – Ольга ПОБЕРЕЖЕЦЬ, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і фінансів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою. У роботі містяться нові науково обґрунтовані результати дослідження щодо формування та реалізації механізму активізації інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці, які поглиблюють теоретико-методологічні засади інвестиційного та інноваційного розвитку.

Актуальність дослідження механізму активізації інвестиційно-інноваційних процесів в умовах швидких змін та невизначеності висока для вдосконалення державної економічної політики, формування стратегічних пріоритетів, підвищення конкурентоспроможності економіки. Особистий внесок здобувачки в отриманні наукових результатів виявляється в дослідженнях складових механізму інвестиційно-інноваційного розвитку, наданням відповідних рекомендацій щодо реалізації даного механізму та активізації інвестиційно-інноваційних процесів у повоєнній економіці України. Дисертаційне дослідження є продуктом особистого наукового здобутку, у якому містяться одержані наукові висновки, рекомендації та положення. Отримані результати дослідження у дисертації є належно обґрунтованими та достовірними. Ступінь достовірності проведених досліджень, висновків та рекомендацій забезпечено за допомогою використання відповідних методів дослідження та сучасної інформаційно-статистичної бази. Дисертаційна

робота містить наукові положення та нові теоретичні та практичні результати проведеного дослідження, які дозволять істотно впливати на розвиток інвестиційно-інноваційних процесів в національній економіці, формування науково обґрунтованої державної політики розвитку в цій сфері. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 194 сторінки. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення, оформленням відповідає вимогам МОН України та освітньо-наукової програми «Економіка». Робота була перевірена автоматизованим сервісом StrikePlagiarism.com, результати якої відображено у звіті від 01 квітня 2025 року, оригінальність становить 91,99%, схожість – 8,01%. Запозичення, виявлені в роботі, є слушними і не є плагіатом. Отже, дисертація представляє комплексне дослідження механізму активізації інвестиційно-інноваційних процесів в національній економіці, демонструє високий рівень оригінальності, наукової новизни та відповідає вимогам МОН України.

Основні результати дисертаційної роботи Анни Ракитської належним чином та з достатньою повнотою висвітлені у 12 наукових працях, з яких 5 статей у фахових наукових виданнях України та 7 тез доповідей у матеріалах всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій.

Наукові фахові видання України:

1. Побережець О.В., Ракитська А.О. Розвиток інноваційної екосистеми України на національному рівні. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2022. Том 21. Вип. 3 (52). С. 435-453. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3\(52\).275824](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2022.3(52).275824) (Особистий внесок автора: досліджено інноваційні екосистеми на національному рівні).

2. Ракитська А. О., Ракитський О. О. Розвиток інвестиційно-інноваційного середовища в Україні та шляхи його відновлення в повоєнний час. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 71-76. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-71-76> (Особистий внесок автора: досліджено інвестиційно-інноваційне середовище в Україні та шляхи його відновлення в повоєнний час).

3. Ракитська А.О. Напрями модернізації економічних функцій держави в контексті інвестиційно-інноваційного розвитку. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2023. Том 22. Вип. 2 (54). С. 150-169. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2\(54\).297361](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2023.2(54).297361)

4. Ракитська А.О. Теоретико-методичні основи інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*. 2024. Том 23. Вип. 2 (57). С. 110-121. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2\(57\).325245](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.2(57).325245)

5. Ракитська А.О. Формування та реалізація стратегічних цілей розвитку інвестиційно-інноваційних процесів в умовах невизначеності. *VIA ECONOMICA*. 2025. Випуск 8. С. 135-141. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2025-8-20>

Праці які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Ракитська А.О. Складові інвестиційно-інноваційного розвитку з позицій інституціональної економічної теорії. *Збірник тез доповідей студентів, аспірантів та здобувачів-учасників 77-ї звітної конференції Одеського національного університету імені І.І. Мечникова «Секція економічних і правових наук»* (26-28 квітня 2021 р., м. Одеса) / ред. кол.; відп.ред. Ю.Л. Гринченко. - Одеса: Фенікс, 2021. С.189-192

2. Ракитська А.О. Теоритичні аспекти інноваційно-інвестиційної діяльності в національній економіці. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток конкурентоспроможності економіки в умовах міжнародної інтеграції: макро-, мезо- та мікро-рівні»* (25 травня 2021 року, м.Одеса) / відп.ред. Н.Л.Кусик. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2021. с.122-126.

3. Ракитська А.О. Підтримка інноваційної діяльності до та в умовах пандемії Covid-19. *Матеріали 76-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова* (24-26 листопада 2021 року, м. Одеса) / відп.ред. Побережець О.В. Одеса; ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. с. 224-228.

4. Ракитська А.О. ДІЯ.СІТІ як рушій змін у цифровій економіці (переваги, недоліки, наслідки). *Матеріали 77-ї наукової конференції професорсько-*

викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (23-25 листопада 2022 року, м. Одеса) / відп. ред. О. В. Побережець ; ред. кол.: А. Л. Святошнюк, Т. В. Степанова та ін. Одеса : Олді+, 2022. С. 254-260.

5. Ракитська А.О. Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку національної економіки. *Перспективи регулювання соціально-економічних процесів в Україні : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (6 жовтня 2023 року, м. Одеса) [Електронне видання] / відп. ред. О. В. Побережець ; ред. кол.: Є. І. Масленніков, О. М. Савастеева, Л. О. Масіна та ін. Одеса : Олді+, 2023. С. 242-246.

6. Ракитська А.О. Механізм сталого інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України в повоєнні часи. *Інновації для відродження: національний, регіональний, міжнародний контекст. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції*, (12-13 жовтня 2023 року, м. Запоріжжя) [Електронний ресурс] / Редкол.: В. А. Шаломєєв (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 140-142

7. Ракитська А.О. Механізм активізації інвестиційних процесів в повоєнній Україні. *Бухгалтерський облік, оподаткування, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : IX Міжнародна науково-практична конференція* (27 листопада 2023 року, м. Чернігів) : тези доповідей. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 124-125.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Горняк Ольга Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

1. На стор. 56-63 першого розділу наведено класифікацію напрямів сталого розвитку національної економіки. Водночас, на наш погляд, класифікація виглядає надмірно розширеною і частково дублює існуючі підходи. Доцільним є систематизація або згрупування подібним за змістом напрямків, а також

конкретизація методологічних підстав для їх виокремлення. Окрім того, необхідно уточнити практичне застосування кожного напрямку в умовах національного господарства України, зокрема через приклади, кейси або статистичні дані.

2. У підрозділі 2.2 дисертації обґрунтовано доцільність застосування параметричного моделювання інвестиційно-інноваційного процесу у національній економіці. Разом із тим, на наш погляд, потребує уточнення джерельна база та алгоритм розрахунку кожного з індикаторів у контексті практичного застосування моделі до реальних даних України. Зокрема, бажано розкрити методику емпіричного визначення вагових коефіцієнтів (α_i), уточнити часовий горизонт дослідження, тип використовуваних стратегічних панелей та рівень обробки вхідних даних. Також доцільно представити приклад моделювання або емпіричної апробації (наприклад на основі даних 2010-2024 рр.), що дозволило б оцінити точність, стабільність і прогностичну силу моделі та підвищило б прикладну цінність дослідження.

3. На рис. 3.1 стор. 161, який ілюструє загальну парадигму ефективної стратегії інвестиційно-інноваційної політики держави, заслуговує на уточнення з позиції структурної логіки та візуальної читабельності. Недостатньо виокремлено блоки внутрішніх і зовнішніх факторів впливу, що обмежує потенціал схеми у якості інструменту практичного стратегічного планування. Зокрема, у наведеній схемі відсутні чітко позначені взаємозв'язки між основними компонентами. Також не повністю розкрита логіка трансформації елементів парадигми у відповідній функції державного регулювання. Наприклад, яким чином «напрями» формується на основі мети та принципів, або реалізується через конкретні інституційні механізми.

Тюхтенко Наталія Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

4. У розділі 1 дисертаційної роботи запропоновано системне бачення критеріїв оптимальності стратегічних цілей розвитку інвестиційно-інноваційних процесів, яке охоплює комплекс параметрів, від результативності та стійкості до аспектів

безпеки та цифровізації. Бажано було б покращити структурну логіку подання матеріалу шляхом розподілу змісту на окремі аналітичні блоки, такі як стратегічні орієнтири, критерії оцінювання, фактори впливу, інструменти реалізації, індикатори моніторингу, що сприятиме зменшенню надмірної насиченості тексту, а також підвищенню аналітичної глибини.

5. У підрозділі 3.2 висвітлено комплексний підхід до формування механізму активізації інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці, що включає інституційні, фінансові, освітні, інформаційні та інші складові. У окремих фрагментах тексту спостерігається повторення понять і характеристик. Наприклад, кластерні об'єднання, бізнес-інкубатори, технопарки згадуються неодноразово з майже ідентичними функціональними описами, що ускладнює сприйняття матеріалу. Крім того, варто було б конкретизувати, які самі класичні підходи системного характеру враховано при побудові запропонованого механізму з відповідним посиланням на джерела.

6. На сторінці 195-198 роботи подано комплексну модельну побудову стратегії розвитку інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці, яка охоплює основні елементи – концептуальні засади, стратегічні завдання, принципи, етапи реалізації та інструментарій. При цьому недостатньо висвітлений механізм узгодження стратегічних завдань якісного і кількісного характеру з інструментами реалізації на різних етапах управління, що сприятиме підвищенню цілісності та практичної придатності запропонованої моделі.

Шимановська-Діанич Людмила Михайлівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

1. На сторінці 27-32 дисертаційного дослідження наведена характеристика інвестиційно-інноваційних процесів на різних рівнях економічної системи. Автором обґрунтований зміст зазначених процесів на мікро-, мезо- та макро-рівнях з акцентом на їх роль у модернізації виробництва, розвитку регіональних інноваційних екосистем та забезпеченні сталого зростання національної економіки. На наш погляд, доцільно деталізувати відмінності між зазначеними рівнями з

урахуванням конкретних економічних механізмів реалізації інвестиційної інноваційної політики, а також доповнити аналіз прикладами реалізації таких процесів в Україні, що дозволить поглибити прикладну цінність теоретичних положень і забезпечити зв'язок між теорією та практикою інноваційного розвитку.

2. У Пункті 1.2 дисертаційної роботи досліджені базові складові сталого розвитку національної економіки, але потрібне уточнення змісту понять, таких як «соціальна рівність» або «раціональне використання ресурсів», бракує деталізації або вказівки на конкретні індикатори. Рекомендується доповнити прикладами або посиланнями на відповідні міжнародні стандарти.

3. На сторінці 77-85 досліджуються бар'єри у реалізації інвестиційно-інноваційних процесів в умовах кризового стану національної економіки та наведено приклад перелік ключових перешкод. На наш погляд, доцільно більш чітко класифікувати ці фактори за характером та визначити їхню відносну значущість у сучасних умовах. Також варто розширити аналіз механізмів нейтралізації вказаних бар'єрів, особливо в контексті реалії воєнного стану, що дозволить підвищити аналітичну глибину дослідження та посилити практичну спрямованість висновків.

4. У пункті 2.2 дисертаційного дослідження побудовано параметричну модель інвестиційно-інноваційного процесу на макrorівні з урахуванням впливу ключових агрегованих показників, зокрема темпів зростання ВВП, індексу інноваційної спроможності, сукупної факторної продуктивності тощо. Разом із тим на наш погляд доцільно більш чітко розмежувати поняття агрегованих показників $INV(t)$ та $INN(t)$, з урахуванням потенційного дублювання інформації між ними, а також деталізувати джерела, методики та період збору первинних даних, які були використані для нормалізації вхідних змінних у моделі.

5. У пункті 2.3 представлено обґрунтування необхідної модельної підтримки інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці. Окреслена роль окремих інституцій та сформована концептуальна модель підтримки. Разом із тим, на наш погляд, доцільно деталізувати логіко-структурний взаємозв'язок між елементами запропонованої моделі (рис. 2.9), зокрема – між суб'єктами,

стратегічними напрямками та результатами моделювання. Крім того, потребує уточнення методична підгрунтя параметризації та інструменталізації моделі, а також відсутня кількісна чи алгоритмічна компонента, що могла би засвідчити можливість використання моделі для прогнозування або сценарного аналізу.

6. На стор. 179-182 дисертаційної роботи представлена модель механізму активізації розвитку інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці (рис. 3.4), але не зрозуміло, яка функціональна роль окремих сегментів у запропонованому механізмі.

Руденко Вікторія Василівна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету. Виступ позитивний. Висловлені зауваження:

1. У п. 1.2 (стор. 47-53) подано загальний огляд концептуальних підходів до сталого розвитку національної економіки з урахуванням економічного, соціального, екологічного та інституційного вимірів. Водночас, на нашу думку, потребує деталізації методологічна відмінність між окремими цільовими підходами зокрема, економічним, соціальним та екологічним, а також уточнення, яким чином вони інтегрують цю практику державного управління в умовах сучасних викликів. Також доцільно конкретизувати приклади використання інструментів моніторингу сталого розвитку в Україні, а не лише подати їх загальну класифікацію.

2. На стор. 63-67 п. 1.3, охарактеризовано структуру стратегічних, тактичних та оперативних цілей розвитку інвестиційно-інноваційних процесів, а також запропоновано набір критеріїв їх оптимальності. На нашу думку, потребує уточнення логіка послідовності між цілями різного рівня, зокрема щодо механізмів трансформації стратегічних орієнтирів у тактичні заходи та оперативні дії. Крім того, необхідно розширити обґрунтування вибору саме таких критеріїв оптимальності, зокрема в частині розмежування кількісних і якісних параметрів, а також методичних підходів до їх застосування в умовах динамічного середовища.

Доцільним є також доповнення схеми на рис. 1.10 аналітичними зв'язками між критеріями та рівнями цілей.

3. У пункті 2.3 обґрунтовано необхідність модельної підтримки інвестиційно-інноваційних процесів у макроекономічному середовищі на основі діяльності низки інституцій, визначено концептуальні складові та стратегічні напрямки. Разом із тим, на наш погляд, викладений матеріал мають переважно описовий характер і потребує посилення аналітичного компонента. Доцільно було б деталізувати логіку побудови моделі, конкретизувати її структурну та функціональну архітектуру (наприклад, через блок-схеми, системну карту або економіко-математичну інтерпретацію), а також пояснити механізми взаємозв'язку між інституційною підтримкою та параметрами інвестиційно-інноваційної активності. Також варто розглянути практичні кейси або емпіричні приклади реалізації подібних моделей в Україні чи інших країнах, що дозволять підвищити прикладне значення підрозділу.

4. У пункті 3.1 обґрунтовано роль держави у стимулюванні інвестиційно-інноваційного розвитку через трансформацію економічних функцій, зокрема регуляторної, координуючої та прогнозної. Доцільно конкретизувати механізми реалізації державних функцій, наприклад, у форматі таблиці або матриці з поділом затинового інституційного впливу та відповідними інструментами. Крім того, варто уникати надмірного дублювання понять, таких як «інституційна підтримка», «інвестиційно-інноваційна політика», «державні інституції» тощо, шляхом лаконічного узагальнення. Рекомендується також надати більш аналітичне обґрунтування того, яким чином саме трансформація функцій держави корелює з перескоренням відновлення національної економіки у воєнний і повоєнний періоди, наприклад, через уточнення пріоритетних сфер та оцінку очікуваного ефекту.

5. На стор. 195-198 подано узагальнену модельну побудову стратегії розвитку інвестиційно-інноваційних процесів у національній економіці, яка охоплює ключові складові: концепцію, стратегічні завдання, принципи стадії реалізації та інструментарій. Водночас вважаємо за доцільне деталізувати логічні взаємозв'язки між структурними елементами моделі. Не повністю розкрито, яким чином

інституційні механізми чи суб'єкти відповідають за реалізацію кожного етапу. Також доцільним є уточнення статусу параметрів і критеріїв, чи вони виконують функцію індикаторів моніторингу ефективності - чи є складовими елементами інструментарії.

Ірина Анатоліївна Ломачинська, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Виступ позитивний. Без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Анні РАКИТСЬКІЙ ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – Економіка.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Ірина ЛОМАЧИНСЬКА